

Επιμέλεια:
ΚΩΣΤΑΣ
ΛΑΜΠΡΟΠΟΥΛΟΣ

1821

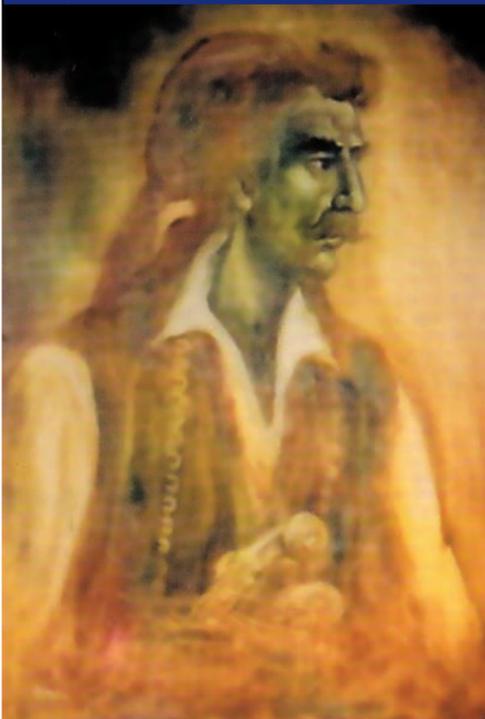

Δρόμοι της φωτιάς

ΟΔΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΚΑΡΑΤΖΑ ΠΑΝΑΓΙΟΤΙ ΚΑΡΑΤΖΑ

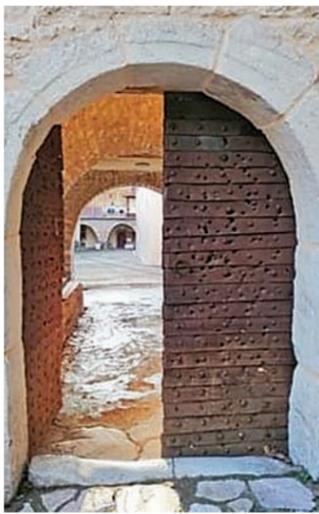

ΟΝΟΜΑΤΟΔΟΣΙΑ ΤΗΣ ΟΔΟΥ:
ΜΕΤΑΞΥ 1875 ΚΑΙ 1894

«Φρικώδες αποτέλεσμα του πάθους και του φθόνου», χαρακτηρίζει ο δάσκαλος του Γένους, Τριαντάφυλλος Σπονδής, τη δολοφονία του... μετρ του ανταρτοπολέμου, Παναγιώτη Καρατζά

Η πύλη της ιερής μονής του Ομπλού εκεί όπου έπεσε ο Παναγιώτης Καρατζάς σε μονομαχία με τους Κουμανιώτες. Η παράδοση θέλει τον τάφο του να βρίσκεται στο ανατολικό μέρος της μονής, ενώ σε εκκρεμότητα είναι η ανέγερση Ηρώου στη μνήμη του...

Με την ανακατάληψη της μονής του Γηροκομείου τον Αύγουστο του 1821, αναδείχθηκε το στρατηγικό μυαλό του Παναγιώτη Καρατζά, με τους Τούρκους να χάνουν στις συγκρούσεις συνολικά 100 στρατιώτες και αξιωματικούς

Παναγιώτης Καρατζάς Ο «κόκκινος» τσαγκάρης

Στο επόμενο
Ιωάννης
Παπαδιαμαντόπουλος

Ο 1 Αμερικανοί μιλούν μέχρι τις μέρες μας για τη διάσημη μονομαχία στο Ο.Κ. Κοράλ, εκεί όπου το 1881 ο Θρυλικός Γουάιτ Εριπ και ο Ντοκ Χολιντέ αναμετρήθηκαν με την συμμορία των αδερφών Κλάντον.

Λίγοι Πατρινοί, ωστόσο, γνωρίζουν ότι κάτι αντίστοιχο είχε συμβεί και στα μέρη μας, στις 4 Σεπτεμβρίου 1821, μερικές εβδομάδες πριν την άλωση της Τριπολιτσάς. Πρωταγωνιστής και εν τέλει θύμα της μονομαχίας ήταν ο ήρωας του σημερινού αφιερώματος της «Π», ο Παναγιώτης Καρατζάς.

ΜΑΛΙΣΤΑ, το χέρι που λάβωσε τον ελευθερωτή της μονής του Γηροκομείου μετά τις μάχες του Αυγούστου, δεν ήταν τουρκικό, με τους στίχους του Σολωμού για τη «Διχόνοια που βαστάει ένα σκίπτρο η δολερή...» να επαληθεύονται. Η επιτυχία του Καρατζά προκάλεσε τον φθόνο, με τους αδελφούς Κουμανιώτη να θεωρούν τον γεννημένο το 1776 οπλαρχηγό υπεύθυνο για τον θάνατο του αδελφού τους, Σταμάτη κατά τις συγκρούσεις με τους Τούρκους στις 23 Μαρτίου στην Πάτρα. Ο Σταμάτης Κουμανιώτης είχε βρεθεί χτυπημένος πίσωπλατα, προφανώς από φίλια πυρά, όμως «η υποψία και η συκοφαντία οργίαζαν τότε μεταξύ των Ελλήνων...».

ΕΚΕΙΝΗ τη μαύρη ημέρα, λοιπόν, ο Θάνος Κουμανιώτης περίμενε τον Καρατζά στη Μονή Ομπλού «για να κλείσουν οι λογαριασμοί». Μόλις ο Καρατζάς πέρασε την πύλη του μοναστηριού και είδε τον Κουμανιώτη και τους άνδρες του, άρχισε να τους χλευάζει, δείχνοντάς τους ακόμη και τα οπίσθιά του! Το δολοφονικό χτύπημα ήρθε εν τέλει πίσωπλατα «από έναν άνανδρο ονόματι Τσαλαμπιδάς». Οι συνέπειες ήταν μεγάλες: Τα όπλα τμήματα των Ελλήνων θα αποσυντονιστούν από τη διαμάχη και η Πάτρα θα μείνει μέχρι και το τέλος της Επανάστασης στα χέρια των Τούρκων. Και προσέξτε την στρατηγική σημασία της πόλης μας: Αν η Πάτρα ήταν ελεύθερη, το Μεσολόγγι δεν θα είχε πρόβλημα ανεφοδιασμού...

ΤΟΣΟ ΣΠΟΥΔΑΙΟΣ άνδρας ήταν, όμως, ο Καρατζάς; Μην ξεχνάτε ότι κατά το ΠΑΜΕ «ήταν ο λαϊκός ηγέτης που ύψωσε πρώτος την σημαία της Επανάστασης του 1821». Εστω κι αν αυτό έχει μια παραδοξότητα, την στιγμή που ο Παλαιών Πατρών Γερμανός ήταν, φύση και θέση, ο ηγέτης των Ρωμιών της περιοχής, εντού-

- ☑ Το πραγματικό επώνυμο του Καρατζά ήταν Αναστασόπουλος.
- ☑ Στη Φιλική Εταιρεία μύηθηκε από τον Παπαφλέσσα.
- ☑ Όταν ο Μεχμέτ Σαλίχ απαίτησε από πρόκριτους και αρχιερείς του Μοριά να παρουσιαστούν όμπρη στην Τρίπολη, λέγεται ότι ο Παλαιών Πατρών Γερμανός «υποχρεώθηκε με ισχυρή πειθώ» από τον Καρατζά να μην πάει...
- ☑ Με την έναρξη των μαχών στην Πάτρα, ο Καρατζάς, μαζί με τους Επανάστατες Βασίλειο Λιβθαδά και Νικόλαο Γερακάρη που είχαν φέρει τα κανόνια από τα καράβια τους, ανάγκασαν τους Τούρκους να καταφύγουν στο Φρούριο. Οι Έλληνες έτρεχαν συνεχώς γύρω από το Κάστρο δίνοντας την αίσθηση εκατοντάδων πολιορκητών, κατέστρεψαν το υδραγωγείο και επιχείρησαν να ανατινάξουν μέρος των τειχών.
- ☑ Όταν οι προύχοντες και ο Π. Π. Γερμανός εισήλθαν στην Πάτρα, σχηματίστηκε το «Αχαιϊκό Διευθυντήριο» χωρίς, όμως, την παρουσία του Καρατζά. Οι... ταξικές διαφορές της εποχής!
- ☑ Μετά τον ερχομό του Γιουσούφ Πασά, οι Έλληνες έλυσαν την πολιορκία της Πάτρας στις 3 Απριλίου 1821 και ο Καρατζάς ανέλαβε τη φύλαξη της στρατηγικής θέσης Ζωνιτάδα.
- ☑ Ο Π. Π. Γερμανός θα γράψει ότι: «Ο Καρατζάς επροξένηε φρίκην στους Τούρκους, επειδή όχι μόνον εις το πεδίο του πολέμου εδείκνυε την ανδρεία του και την στρατηγική του επιδεξιότητα, αλλά διά νυκτός εισήρχετο συνεχώς εις την πόλιν με ολίγους στρατιώτες, ήρπασεν αιχμαλώτους και εφόρευεν εξ αυτών, εκαλούσε τους μύλους και ενί λόγω τους έβλαπτε καιρίως».

τους δείχνει πολλά για το πάθος του «λαϊκού πρωτοκαπετάνιου» Καρατζά, το όνομα του οποίου μεταφράζεται από τα Τουρκικά σε «Ζαρκάδι» (ή «μελαχρινός άνδρας»). Σε κάθε περίπτωση, από τα νεανικά του χρόνια ο πατρινός πολεμιστής άρχισε να δημιουργεί επεισόδια με τους κατακτητές, μη μένοντας αδιάφορος στην κακομεταχείριση των Χριστιανών.

ΤΟ 1805 ΠΑΝΤΡΕΥΤΗΚΕ στην Πάτρα, όμως τον Σεπτέμβριο του 1809 κατέφυγε κυνηγημένος από τους Τούρκους στην Αγγλοκρατούμενη Ζάκυνθο, εκεί όπου εργάστηκε ως υποδηματοποιός, μέχρι να καταταγεί στο Τάγμα Ελλήνων Λεγεωνάριων του Βρετανικού στρατού, φτάνοντας τον βαθμό του ανθυπολοχαγού. Με την επιστροφή του στην Πάτρα το 1812 εσοχολήθηκε με το επάγγελμα του τσαγκάρη, αλλά και με τη γεωργία, αποκτώντας πολυμελή οικογένεια (το σπίτι του βρισκόταν στην οδό Λόντου, κοντά στον ιερό ναό του Οσίου Λουκά, μέχρι το 1950). Τις παραμονές της Επανάστασης ήταν επικεφαλής μαζί με τον Παναγιώτη Ανδριτσόπουλο (που θυσιάστηκε στο Μεσολόγγι), ομάδα 50 ενόπλων υπό την χορηγία του πλούσιου εμπόρου και Φιλικού, Ιωάννη Παπαδιαμαντόπουλου, το σπίτι του οποίου υπερασπίστηκε όταν έγινε στόχος εμπρησμού από την τουρκική φρουρά του Ρίου. Σύμφωνα με κάποιες πηγές, συμμετείχε λίγο νωρίτερα και σε επιχειρήσεις στα Καλάβρυτα υπό τον οπλαρχηγό Αναγνώστη Στριφτόμπολα.

Ο ΚΑΡΑΤΖΑΣ είναι ο αγαπημένος αγωνιστής της αριστερής ιστοριογραφίας του 1821, η οποία, όπως αναφέρει και ο αιμίμητος Σαράντος Καργάκος, τον έχει ανακηρύξει σε «πρότυπο λαϊκού αγωνιστή», με τους Κουμανιωτάιους από την άλλη πλευρά να αποτελούν τους «εχθρούς του λαού» και «τα όργανα των προυκόντων».

Η ΑΛΗΘΕΙΑ ΕΙΝΑΙ, όμως, ότι ο βραχύσωμος σανδαλοποιός ήταν απλά ένας φλογερός πατριώτης και ανήκει σε όλους τους Έλληνες. Και ειδικά στη λαϊκή Μούσα, η οποία τραγούδησε:

«Θεέ μου ο Καρατζάς τι γίνηκε, αυτός ο καπετάνιος; Μάϊδε στην Πάτρα φαίνεται μάϊδε στο Σαραβάλι. Μας είπαν πως τον σκότωσαν μες' στον Ομπλό του πόρτα».